

Dag van het Jodendom 2017 – Suggesties voor verkondiging & voorbeden

Sinds 2008 wordt in de Rooms-Katholieke Kerk in Nederland op 17 januari de Dag van het Jodendom gehouden. In 2017 staat deze dag in het kader van het thema Vreemdeling. Op verzoek van de Nederlandse Bisschoppen om deze Dag meer onder de aandacht te brengen, zijn door de Projectgroep Dag van het Jodendom en de Katholieke Raad voor Kerk en Jodendom voor de verkondiging op de tweede zondag door het jaar A (15 januari 2017) en de voorbeden deze suggesties ontwikkeld.

Suggesties voor de verkondiging

Lezingen: Jesaja 49,3.5-6 ; Psalm, 40,2.4ab,7-10 1 Kor. 1,1-3; Joh. 1, 29-34

Het hoofdthema door de lezingen uit het Nieuwe Testament heen is Jezus, de geroepene, de Zoon van God. Vanuit de christelijke traditie wordt in de dienaar in de Jesaja-lezing Jezus herkend: iemand bestemd om Israëls stammen te redden maar ook om een licht voor de heidenen te worden. In het evangelie treedt Johannes de Doper op als getuige van Jezus, die Hij spontaan herkent als het Lam Gods en uiteindelijk benoemt als Zoon van God. Paulus spreekt de gemeente van Korinthe aan als hen die geheiligd zijn in Jezus Christus, als degenen die ook bestemd zijn tot een heilig leven. De roeping van Christus krijgt zijn vervulling door alle christenen over alle grenzen heen.

In de lezingen herkennen we nog een ander motief, een motief dat het verband kan leggen met het thema van de Dag van het Jodendom dit jaar: De Vreemdeling. In het evangelie zegt Johannes de Doper tot twee maal toe: maar ook ik kende Hem niet...

Was Jezus voor hem een vreemde? Hoe vreemd? Het evangelie van Lucas suggereert dat Johannes en Jezus neven waren (Maria en haar nicht Elisabeth), maar dat mogen we ook als een stijfiguur opvatten: verwantschap in verkondiging en handelen wordt vertaald als verwantschap in letterlijke zin, als het behoren tot dezelfde familie; dit komt vaker voor in de joodse literatuur. Anders dan Lucas, doet de evangelist Johannes het voorkomen alsof de twee mannen elkaar niet persoonlijk kenden. Jezus was voor Johannes de Doper 'een ander', die Hij ontving bij zijn preek- en dooplek bij de Jordaan. Het 'niet kennen' en toch wel (her)kennen wordt verbonden door 'Hij die mij gezonden had om met water te dopen'. Hier wordt een diepere laag aangesproken- die van roeping en uiteindelijke bestemming. Het is God zelf die blijkbaar openingen maakt om de grens naar een vreemde of een 'ander' te beslechten. En die herkenning via God kan blijkbaar een diepgaande verandering veroorzaken.

In de regel van Benedictus (RB) zien we een zelfde beweging wanneer het over de ontvangst van de gasten gaat. "Alle gasten die langskomen, worden ontvangen als Christus zelf, want Hij zal zeggen: 'Ik was gast, en u hebt Mij ontvangen' (Mat. 25,35)" (RB 53) De woorden van Johannes parafaserend: ook ik kende Hem niet, maar omdat ik (vanuit mijn roeping) door de Vader de Christus ken, ken ik u ook een beetje. Iets daarvan wordt tastbaar in de volgende opdracht uit die regel: "zodra de gasten l binnen zijn, worden ze meegenomen om te bidden.... En leest men voor uit de goddelijke wet" (RB 53). Het is de overgang die elke vreemdeling mee moet maken om van een vreemde een gast te worden.

Ook het paradigma van gastvrijheid in de Bijbel (Genesis 18 – Abraham die de drie geheimzinnige gasten ontvangt, God en zijn engelen) vertelt ons over die transformatie die ontvanger en

vreemdeling ondergaan, om tot gastheer en gast te worden. Het vertelt ook over de intimiteit die kan ontstaan waardoor Abraham kan blijven doorvragen.

Jodendom en christendom zijn broers die van elkaar vervreemd waren. Het proces om elkaar te leren kennen gaat voort, zij het soms met grote aarzeling. Telkens opnieuw ondergaan we die transformatie van vreemde naar gast. In de concrete ontmoeting ervaren we hoe we samen tot een leven van heiligheid zijn geroepen vanuit de roeping die we al in Jesaja horen: "zodat Mijn heil tot de grenzen der aarde zal gaan".

Suggesties voor voorbeden

God onze Vader, U hebt Joden en christenen geroepen om te getuigen van Uw Naam.
Hoor dan, God, naar onze gebeden.

Voor hen die leiding geven aan kerk en synagoge; om een open blik, gericht op uw roeping tot heiligheid.

Voor de Joodse gemeenschappen in ons land; dat zij in vrede en veiligheid onder ons mogen blijven wonen.

Voor Joden en christenen samen: dat wij over en weer mogen veranderen van vreemden tot gasten bij elkaar. Dat we elkaar beter mogen leren kennen en waarderen en samen werken aan uw Rijk van vrede.

Voor onze eigen christelijke gemeenschappen; voor een blijvende getuigenis van de wet van de liefde; voor het herkennen van de joodse wortels van ons geloof.

Voor alle mensen van goede wil, van alle religies en overtuigingen: dat wij gastvrij tegenover elkaar mogen zijn en zorgen voor ons gasthuis, onze aarde.

Voor onszelf: dat we onze angst en onverschilligheid achter ons laten. Vergroot onze moed en ons begrip voor de ander, opdat wij weerstand bieden aan onrecht en het zaaien van haat en verdeeldheid.

Meer over de Dag van het Jodendom

Meer Informatie over de Dag van het Jodendom, het thema, en suggesties voor gespreksavonden en andere activiteiten vindt u op www.dagvanhetjodendom.nl. Veel van dit materiaal is ook bruikbaar op andere momenten in het kerkelijk jaar.